

JAARLIJKS CONGRES – PERSOONLIJKHEIDSPROBLEMATIEK 3^E EDITIE

8 Oktober 2020

Programma

Elke bijdrage bedraagt circa 60 minuten.

Prof. Dr. Karin Slotema

Bijdrage: Over stigma en levenskwaliteit

Karin Slotema is psychiater en werkzaam bij het Programma Persoonlijkheidsstoornissen van PsyQ in Den Haag. Zij geeft onderwijs over persoonlijkheidsstoornissen en dissociatie bij de Faculteit Sociale Wetenschappen en is bijzonder hoogleraar aan de Erasmus School of Social and Behavioral Sciences van de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Verder is zij onder andere lid van de Landelijke Visitatiecommissie voor de opleiding psychiatrie en lid van de Commissie Wetenschappelijke Activiteiten van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. Onderzoek wijst uit dat 70% van de mensen met een psychische aandoening vooroordelen of discriminatie ervaren. Het hebben van een persoonlijkheidsstoornis en in het bijzonder een borderline persoonlijkheidsstoornis brengt nog meer stigmatisering met zich mee. Deze mensen worden gezien als lastige lieden die suïcidepogingen doen en zichzelf beschadigen om aandacht te krijgen. Niet alleen door de maatschappij, maar door hulpverleners binnen de GGZ. Tijdens deze presentatie wordt een beeld geschetst van de mate waarin mensen met een persoonlijkheidsstoornis worden gestigmatiseerd en worden handvatten geboden om dit tegen te gaan. Aan de deelnemers de uitnodiging om hier zelf een bijdrage in te leveren.

Tijdens de tweede presentatie zal Karin Slotema de wetenschappelijke stand van zaken aangeven met betrekking tot effectieve interventies op het vlak van trauma- en psychosebehandeling, non-verbale therapie en hersenstimulatie. Deze onderwerpen zullen aan de hand van casuïstiek uit de praktijk worden toegelicht.

Prof. Dr. Jan Derksen

Bijdrage: Borderline en narcistische aandoeningen: hoe kunnen we ze begrijpen?

Jan Derksen is emeritus hoogleraar Klinische Psychologie en praktiserend klinisch psycholoog. Hij is opgeleid in de psychoanalyse en in de cognitieve gedragstherapie. Behalve psychologie studeerde hij sociologie, journalistiek, filosofie en rondde een master af in de psychofarmacologie. Hij was en is actief op het terrein van persoonlijkheid en

persoonlijkheidsstoornissen, van psychologische tests, van cognitieve en emotionele intelligentie. Jan is gespecialiseerd in kortdurende psychodynamische psychotherapie en werkt 41 jaar in de eerstelijnsgezondheidszorg. Hij publiceerde een veertigtal boeken waaronder recentelijk een boek ter preventie van psychische aandoeningen en meer dan 200 artikelen.

In de eerste presentatie wordt ingegaan op de 'state of the art' kenmerken en mechanismen werkzaam bij mensen van wie we denken en vinden dat het etiket 'borderline' en/of 'narcisme' op hen van toepassing is. De etiketten krijgen aandacht net zoals de cultuur waarin we deze gebruiken. Tevens wordt het gebruik van deze diagnoses kritisch geanalyseerd en ligt het accent op de persoon achter deze etiketten. Het doel is om zo zuiver mogelijk om te gaan met deze en andere DSM Cluster B classificaties.

In de tweede presentatie worden de principes van bejegening en behandeling uit de doeken gedaan die betrekking hebben op mensen van wie we vinden dat ze beantwoorden aan borderline en narcistische stoornissen. Vaak wordt gedacht dat behandeling hier onmogelijk of uiterst moeilijk is. Deze mythe wordt doorgesproken en de wijze waarop behandeling kan werken wordt vanuit de praktijk toegelicht. Casuïstiek en vragen van de deelnemers krijgen een ruime plaats in deze bijdrage.

Dr. Joost Hutsebaut

Bijdrage: Common features en factors in de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen

Joost is opgeleid tot klinisch psycholoog en deed zijn promotie-onderzoek aan de K.U.Leuven. Hij werkt als behandelaar en onderzoeker bij de Viersprong en is als zodanig ook verbonden aan het Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissen.

De symptomen van een persoonlijkheidsstoornis kunnen vrij goed worden behandeld door een uiteenlopend aantal behandelmethodieken. In de plenaire bijdrage wordt een overzicht gegeven van wat werkt in de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen, met aandacht voor algemene werkzame factoren voor alle types van persoonlijkheidsstoornissen en specifieke accenten voor specifieke types van persoonlijkheidsstoornissen. Tegelijk zal ingegaan worden op de uitdagingen voor de toekomst, in het bijzonder hoe de context van een cliënt beter ingebed kan worden in de behandeling en hoe behandelingen kunnen bijdragen aan een kwaliteitsvoller sociaal en professioneel leven.

De tweede lezing is getiteld Common factors: hoe? Het opbouwen van contact en vasthouden van een goede werkrelatie staat hierin centraal. We weten dat het maken van contact en het opbouwen en vasthouden van een werkrelatie wellicht de belangrijkste werkzame factor is. Maar hoe doe je dat? Hoe ga je een empathische, steunende relatie aan met iemand die in contact extra gevoelig is? En wat doe je wanneer je in dat contact negatieve gevoelens gaat ervaren, zoals irritatie of onmacht of wanneer je het beu bent dat de cliënt steeds jou verantwoordelijk maakt en je zelf op eieren moet lopen om daar iets van aan te kaarten? Aan de hand van duidelijke voorbeelden en filmpjes worden concrete handvatten gegeven om de common factor bij uitstek – de therapeutische relatie – goed te hanteren.

Drs. Liesbet Nijssens

Bijdrage: Mentaliseren bij mensen met een BPS

Liesbet Nijssens is psycholoog en psychoanalytisch psychotherapeut bij de Viersprong, een GGZ instelling voor kinderen, jongeren en volwassenen met ernstige problemen in hun persoonlijkheid, gedrag en/of gezin. Zij is trainer, supervisor en consultant bij MBT - Nederland en PhD student aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Liesbet legt in deze presentatie de focus op mentaliseren in relatie tot de borderline persoonlijkheidsstoornis. Hoe kunnen we het ontstaan van persoonlijkheidsstoornissen begrijpen, en welke rol heeft mentaliseren hierin? De deelnemers leren hoe je hiaten in het mentaliseren kan herkennen, en hoe je hiermee rekening kan houden in de behandeling. Tot slot staat Liesbet stil bij de do's en don'ts in het werken met patiënten met een BPS.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.